

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Вченої ради

Факультету педагогічної освіти

Протокол № 9 від 17 жовтня 2023 р.

Голова Вченої ради

Ольга КОТЕНКО

**ЯК ПІДГОТУВАТИ ТА ЗАХИСТИТИ КУРСОВІ
ТА МАГІСТЕРСЬКІ РОБОТИ**

**Методичні рекомендації
для студентів педагогічних спеціальностей**

КИЇВ- 2023

ВСТУП

Зростання вимог до професійної підготовки випускників закладів вищої освіти потребує активного залучення їх до дослідницької роботи. Здійснення науково-практичних досліджень сприяє входженню студентів у професійну діяльність, допомагає виважено спрямовувати наукові знання у площину практичного використання.

Пропоновані методичні рекомендації допоможуть студентам дотримуватися вимог структурування й написання курсових та магістерських робіт/проектів при оформленні основного тексту, додатків, списку використаних джерел та якісно підготуватися до захисту результатів дослідження. Зміст рекомендацій викладено згідно з логікою дослідницької діяльності та з орієнтуванням студентів на формування власного наукового стилю оформлення дослідження задля дотримання академічної доброчесності.

КУРСОВА РОБОТА

В освітньо-професійних програмах першого (бакалаврського) рівня вищої освіти однією з основних форм дослідження є курсова робота. Навчальними планами передбачено виконання студентами курсової роботи на **2** (з педагогіки та психології) та **3/4** курсах (з фахових методик).

Курсова робота – один з видів індивідуальних завдань навчально-дослідного, творчого чи проектно-конструкторського характеру, який має на меті не лише поглиблення, узагальнення і закріплення знань студентів з навчальної дисципліни, а й застосування їх при вирішенні конкретного фахового завдання і вироблення вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, використовуючи сучасні інформаційні засоби і технології. Курсова робота оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності.

Тематика курсових робіт розробляється кафедрами відповідно до змісту і завдань навчальних дисциплін, з яких вони виконуються, та програмних компетентностей і результатів навчання освітньо-професійної програми. Студентам надається право вільного вибору теми роботи із запропонованого кафедрою переліку, а також можливість пропонувати власні теми робіт. Теми, запропоновані студентами, обговорюються на засіданні кафедри і, за умови позитивного рішення, вносяться до переліку тем курсових робіт з навчальної дисципліни. Тему курсової роботи рекомендовано обирати з урахуванням можливості подальшого дослідження наукової проблематики на етапі написання магістерської роботи.

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Загальноприйнятою структурою курсової роботи вважається така:

- а) титульний аркуш (див. додаток А)
- б) зміст (див. додаток Д)
- в) вступ

- г) розділи та підрозділи основної частини
- д) висновки
- е) список використаних джерел
- є) додатки (за необхідності).

На **титальному аркуші** вказується: назва закладу вищої освіти, тема роботи, адресні дані виконавця та керівника, рік написання роботи. *(Необхідно уникати довгих назв, ускладненої термінології) (див. додаток А).*

Зміст складається з найменувань та початкових сторінок усіх розділів та підрозділів *(див. додаток Д).*

Специфічна термінологія, а також термінологія, що часто вживається в роботі, може в тексті подаватись скорочено, а її перелік може бути вказаний на окремому аркуші (перед вступом).

У **вступі** надається обґрунтування актуальності теми дослідження, мета, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження.

В основній частині роботи надається короткий опис базових понять дослідження, здійснюється опис методики дослідження та результатів.

Висновки містять найбільш важливі узагальнені результати проведеного дослідження.

Список використаних джерел розміщується за алфавітом *(див. додаток К).* Відповідно до Наказу проректора Київського університету імені Бориса Грінченка, голови комісії з реорганізації «Про мораторій на публічне використання російськомовного культурного продукту в Університеті» від 03.08.2023 №412, забороняється публічне використання російськомовного культурного продукту.

Додатки містять допоміжний матеріал і методики дослідження, протоколи, ілюстрації, графіки, інструкції, формули, розрахунки тощо *(див. додаток Л).*

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Об'єм роботи – 15-25 сторінок друкованого тексту: на 2 курсі – 15-20 сторінок (табл. 1.), на 3/4 курсі – 20-25 сторінок (табл. 2). Міжрядковий інтервал – 1,5 см. Папір – формат А4 (210x297); поля: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм (текст виконується на одній стороні аркуша). Курсову роботу друкують на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210 X 297 мм). Текст необхідно друкувати, залишаючи поля: вгорі, внизу, з лівого боку – 25 мм, з правого – 10 мм. Абзац починається з 5 знаку. Шрифт – Times New Roman, розмір – 14 пунктів з полуторним міжрядковим інтервалом, чіткий, чорного кольору, середньої жирності, щільність тексту повинна бути однаковою.

Заголовки структурних частин, а саме: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту та з нової сторінки, стиль шрифту «напівжирний».

Заголовки підрозділів друкують з абзацу маленькими літерами (крім першої літери, яка друкується великою), стиль шрифту «напівжирний». Крапка в кінці заголовків не ставиться.

НУМЕРАЦІЯ

Нумерація розпочинається з титульного аркуша, закінчується додатками. На титульному аркуші номер не ставиться, на наступних – проставляється у правому нижньому куті сторінки без крапки в кінці.

ТАБЛИЦІ

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком розміщується надпис “Таблиця” із вказівкою номера, який складається з номера параграфу та порядкового номеру таблиці. Наприклад: “Таблиця 1.2” (друга таблиця першого параграфу).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Джерела оформлюються з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (див. додаток К).

ДОДАТКИ

Додатки оформлюються на наступних сторінках роботи після списку використаних джерел, кожен додаток розпочинається з нової сторінки й позначається буквами українського алфавіту (додатки можуть оформлюватися у вигляді окремої від курсової роботи частини) (див. додаток Л).

Таблиця 1

Зведена таблиця вимог до оформлення курсової роботи (2 курс)

Вид роботи	Обсяг	План	Понятійний апарат	Змістове наповнення	Список використаних джерел
Курсова робота з педагогіки та психології (2 курс)	15-20 стор.	-титульний аркуш; - зміст; - вступ; -основна частина (<i>короткий опис базових понять дослідження, опис методики дослідження та результатів</i>); - висновки; - список використаних джерел; - додатки (за необхідності).	Актуальність Мета Завдання Об’єкт Предмет Методи дослідження	Дослідження вузько-предметної проблеми. Констатувальний етап дослідження (вибірка: 1-3 дітей)	Кількість зазначених джерел визначається відповідно до мети та завдань роботи, але не менше ніж 20; розміщується за алфавітом

Зведена таблиця вимог до оформлення курсової роботи (3/4 курс)

Вид роботи	Обсяг	Структура роботи	Понятійний апарат	Змістове наповнення	Список використаних джерел
Курсова робота з фахових методик (3/4 курс)	20-25 стор.	- титульний аркуш; - зміст; - вступ; - основна частина (<i>короткий опис базових понять дослідження, опис методики дослідження; - результат; - обговорення (аналіз результатів)</i>) - висновки; - список використаних джерел; - додатки (<i>за необхідності</i>).	Актуальність Мета Завдання Об'єкт Предмет Методи дослідження	Дослідження проблеми містить оригінальні, нові, сучасні результати або методики дослідження; розширює, але не повторює знання якої-небудь специфічної області.	Кількість зазначених джерел визначається відповідно до мети та завдань роботи, але не менше ніж 25; розміщується за алфавітом

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА / ПРОЄКТ

Магістерська робота/проєкт – це індивідуальне завдання науково-дослідницького, творчого чи проєктно-конструкторського характеру, яке виконує студент на завершальному етапі фахової підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти та є однією із форм виявлення теоретичних і практичних знань, уміння їх застосовувати при розв'язуванні конкретних наукових і виробничих завдань і містить елементи наукової новизни в даній галузі знань або напрямку практичної діяльності.

Магістерська робота може виконуватися у формі рукопису (80-100 стор.), або навчально-пошукового (дослідницького) проєкту (30-35 сторінок теоретичного обґрунтування + освітній продукт) (табл. 3).

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Загальноприйнятою структурою магістерської роботи вважається така:

- а) титульний аркуш (*див. додаток Б*)
- б) зміст (*див. додаток Е*)
- в) вступ
- г) розділи та підрозділи основної частини, висновки до кожного розділу
- д) висновки
- е) список використаних джерел
- є) додатки

У *вступі* обґрунтовується актуальність проблеми дослідження, висвітлюється ступінь досліджуваності означеної проблеми в психолого-педагогічних джерелах; стан проблеми в практиці закладів дошкільної освіти (ЗДО), закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) тощо; короткий аналіз тенденцій стану дослідження проблеми у вітчизняних і зарубіжних практиках; суперечності, що покладені в основу формулювання теми; мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; методи дослідження; опис структури роботи.

Зміст *основної частини* магістерської роботи підпорядкований досягненню мети дослідження визначеними для цього методами. Магістерська робота складається з **двох розділів**.

Рекомендовано такий порядок структурування змісту та викладу матеріалів дослідження:

- у першому розділі магістерської роботи здійснюється аналіз науково-методичної літератури з проблематики дослідження; подаються загальні та специфічні характеристики базових понять дослідження; обґрунтовується вибір напрямку дослідження;

- у другому розділі – наводяться методи вирішення завдань та їх порівняльні оцінки; описуються виконане дослідницьке завдання та методика експериментальної роботи.

Після кожного розділу основної частини подаються висновки, що узагальнюють викладений у розділі матеріал. Основні вимоги до висновків за розділами: логічність розташування матеріалу, послідовність його викладу, відповідність змісту розділу, новизна.

Висновки до магістерської роботи – це опис узагальнених результатів дослідження, відповідності їх меті та завданням. Висновки формуються чітко у відповідності до поставлених завдань.

Список використаних джерел розміщують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків українською мовою, в такому ж порядку розміщуються джерела іноземними мовами, потім Інтернет-джерела. Список використаних джерел оформлюється з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (див. додаток К).

Відповідно до Наказу проректора Київського університету імені Бориса Грінченка, голови комісії з реорганізації «Про мораторій на публічне використання російськомовного культурного продукту в Університеті» від 03.08.2023 №412, забороняється публічне використання російськомовного культурного продукту.

До **додатків** доцільно включати допоміжний матеріал: методичні розробки, графічний та ілюстративний матеріал, мовний і мовленнєвий навчальний матеріал, вправи, зразки наочних засобів, таблиць, схеми, графіки, анкети, опитувальні аркуші тощо (див. додаток Л).

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерську роботу друкують на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210 X 297 мм), які потім зашивають у тверду папку. Обсяг магістерської роботи (основного тексту, включно зі списком використаних джерел) 80-100 сторінок. Текст необхідно друкувати, залишаючи поля: вгорі, внизу, з лівого боку – 25 мм, з правого – 10 мм. Абзац починається з 5 знаку. Шрифт – Times New Roman, розмір – 14 пунктів з полуторним міжрядковим інтервалом, чіткий, чорного кольору, середньої жирності, щільність тексту повинна бути однаковою. Текст основної частини поділяють на розділи, підрозділи.

Заголовки структурних частин, а саме: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту та з нової сторінки, стиль шрифту «напівжирний».

Заголовки підрозділів друкують з абзацу маленькими літерами (крім першої літери, яка друкується великою), стиль шрифту «напівжирний». Крапка в кінці заголовків не ставиться. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапками. Назви розділів та пунктів формують стисло і чітко. Відстань між заголовком структурних частин (розділів, пунктів) та текстом повинна дорівнювати 2-3 інтервалам. Кожну структурну частину магістерської роботи слід починати з нової сторінки. При друкуванні тексту слід чітко диференціювати тире (–), що ставиться перед узагальнювальним словом «це», що стоїть після однорідних членів речення, та дефіс (-), що вживається як знак переносу частин слова з одного рядка на інший або як з'єднувальна риска між словами.

До загального обсягу магістерської роботи входить список використаних

джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки, тобто всі сторінки зазначених елементів магістерської роботи підлягають суцільній нумерації, до обсягу роботи додатки не входять.

Нумерація сторінок, розділів параграфів, таблиць подається арабськими цифрами без символу «№». Першою сторінкою магістерської роботи є титульний аркуш, який включається до загальної нумерації сторінок, але *номер (1) не ставиться*. На наступних сторінках номер ставиться у правому нижньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини магістерської роботи як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Номер розділу ставиться після слова «РОЗДІЛ», крапка не ставиться, заголовок друкується з нового рядка (РОЗДІЛ 1).

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, між якими ставиться крапка. В кінці номера підрозділу теж ставиться крапка і далі, в цьому ж рядку, йде заголовок підрозділу (1.1. Сутність і принципи організації самостійної роботи учнів).

Якщо в тексті роботи використовуються ілюстрації (малюнки, графіки, схеми) і таблиці (а це необхідний елемент наукової праці), то вони подаються безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на останній сторінці, яка теж включається до загальної нумерації сторінок. Якщо ілюстрація чи таблиця мають розмір більший за формат А4, то її можна розмістити у додатках (*див. додаток Ж*). Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках). Номер ілюстрації складається із номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Рис. 1.3» (третій рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальний підпис розміщується безпосередньо під ілюстрацією. Таблиці нумеруються послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Якщо таблиця переноситься на наступну сторінку, то над таблицею пишеться «Продовження табл. 1.2».

Ілюстрації використовують, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, що допомагає уникнути випадкових ілюстрацій. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

МАГІСТЕРСЬКИЙ ПРОЄКТ

Магістерські проекти повинні бути практичного (методичного), винахідницького спрямування. Результатом проєкту є освітній продукт, що поданий у вигляді: навчально-методичного комплексу (посібник, зошити для учня, дидактичний матеріал тощо); електронного методичного комплексу (посібник, зошити, онлайн навчальні ігри тощо); електронного продукту в електронному середовищі (блог, веб-сайт тощо); інтерактивного навчального

ресурсу, створеного у програмному забезпеченні Smart Notebook, або інших програм-конструкторів.

РЕКОМЕНДОВАНА СТРУКТУРА МАГІСТЕРСЬКОГО ПРОЄКТУ

- а) титульний аркуш
- б) описова частина
- в) список використаних джерел
- г) додатки

Титульний аркуш оформлюється за загальними вимогами (див. додаток В).

В **описовій частині** магістерського проєкту рекомендовано актуалізувати ідею проєкту (оцінка та аналіз ситуації), відобразити його концепцію, етапи планування, корекцію за підсумками моніторингу, оцінку результатів. Всю описову частину (30-35 стор.) можна умовно розділити на такі складові: вступ, інформаційний блок, методичний блок, технологічний блок, контрольно-оцінний блок.

У **вступі** має бути обґрунтована актуальність проблеми дослідження, висвітлено ступінь дослідженості проблеми, сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, тип і структуру проєкту, новизну та практичну значущість із опорою на розроблений освітній продукт.

Інформаційний блок містить ключові поняття, що розкриваються у проєкті; схеми, у яких висвітлено зв'язок між поняттями та їхній зміст.

У **методичному блоці** необхідно розкрити методичні підходи до розв'язання проблеми, основні форми, методи та засоби, що застосовуються для розв'язання завдань, сформулювати методичні рекомендації.

Технологічний блок містить опис застосованої технології, аборозробленої здобувачем освітнього рівня системи занять, ігор, вправ або засобів ІКТ (електронного сайту, блогу, електронних навчальних ресурсів, відеороликів тощо), що розробляються у проєкті. Для електронних посібників та Smart-комплексів, технологічний блок може бути поданий на електронному носії або представлений в електронному середовищі.

У **контрольно-оцінному блоці** необхідно зазначити очікувані результати реалізації розробленої технології, методики, освітнього продукту та висновки й узагальнення.

Список використаних джерел оформлюється з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (див. додаток К). Відповідно до Наказу проректора Київського університету імені Бориса Грінченка, голови комісії з реорганізації «Про мораторій на публічне використання російськомовного культурного продукту в Університеті» від 03.08.2023 №412, забороняється публічне використання російськомовного культурного продукту.

Додатки подаються за необхідності та містять експериментальні, методичні, ілюстративні матеріали та інші, що не увійшли до основного змісту роботи (див. додаток Л).

Довідка про апробацію з ЗДО, ЗЗСО або витяг із протоколу засідання кафедри ЗВО, на якій здійснювалось наукове керівництво проєктом,

оформлюється у довільній формі та завіряється печаткою закладу.

Таблиця 3

Зведена таблиця вимог до оформлення магістерських робіт

Вид роботи	Обсяг	Понятійний апарат	Змістове наповнення	Список використаних джерел
Науково-практичне дослідження у вигляді Магістерської роботи	80-100 стор.	Актуальність Мета Завдання Об'єкт Предмет Методи дослідження База дослідження	Дослідження реальної проблеми практики у роботі з групою дітей / студентів. Результати експерименту, методичні рекомендації.	Кількість зазначених джерел визначається відповідно до мети та завдань роботи, але не менше ніж 45-50 (рекомендовано використання іншомовних та інтернет-джерел)
Науково-практичне дослідження у вигляді магістерського Проєкту	30-35 стор. описова частина	Актуальність Мета Завдання Об'єкт Предмет Цільова аудиторія Термін реалізації База дослідження	Актуалізація проблеми Концепція проєкту Планування проєкту Реалізація проєкту	Кількість зазначених джерел визначається відповідно до мети та завдань проєкту

ПОДАННЯ КУРСОВИХ ТА МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ ДО ЗАХИСТУ

Після того, як рукопис роботи надруковано, студент повинен ретельно вичитати та перевірити його. Робота має бути написана грамотною, літературною мовою. Особливої уваги при перевірці потребують цитати, таблиці, бібліографічні посилання. На титульній сторінці робота підписується автором. Перевірені, зброшуровані роботи подаються науковому керівникові **за місяць** до їх захисту* (**вказана вимога стосується тільки магістерських робіт*). В остаточний варіант роботи вносяться необхідні зміни відповідно до зауважень і рекомендацій наукового керівника, а також уточнення назв розділів, підрозділів, таблиць, статистичних даних, цитат і бібліографічних посилань, висновків та рекомендацій.

Відгук наукового керівника, що додається до магістерської роботи, передбачає визначення рівня готовності студента до виконання наукового дослідження, його вміння працювати з літературою, самостійно вирішувати наукові та практичні проблеми; характеристику рівня оволодіння сучасними методами дослідження, вміння втілювати в практику навчання теоретично обґрунтовані нові наукові ідеї, а також вміння логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки. Науковий керівник визначає відповідність роботи вимогам до наукових досліджень зазначеного типу. Науковий керівник повинен чітко висловити свою думку щодо рекомендації роботи до захисту та вказати рекомендовану кількість балів згідно з критеріями 1-4 (*див. Критерії оцінювання магістерської роботи/проекту*).

До магістерської роботи додається внутрішня та зовнішня рецензія. Внутрішнім рецензентом може бути науково-педагогічний працівник зі структурних підрозділів Факультету педагогічної освіти, а зовнішнім рецензентом – фахівець з відповідного фаху з науковим ступенем з інших структурних підрозділів Університету або профільних закладів освіти з числа роботодавців.

Оформлена курсова робота з відгуком наукового керівника подається на кафедру за 1 тиждень до захисту. Студент повинен бути ознайомлений зі змістом відгуку (*див. Критерії оцінювання курсової роботи*).

Оформлена магістерська робота з відгуком наукового керівника та рецензіями відповідно подається на кафедру за 3 тижні до захисту. Студент повинен бути ознайомлений зі змістом відгуку та рецензій.

Рішення про рекомендацію магістерської роботи до захисту приймається на засіданні кафедри, не пізніше, ніж за один місяць до захисту за наявності рецензій та відгуку наукового керівника. На титульному аркуші зазначається висновок завідувача кафедри про допуск студента до захисту.

Після зазначеного терміну курсові та магістерські роботи не приймаються, студенти до захисту не допускаються.

Разом з магістерськими роботами подаються такі документи:

- витяг з протоколу засідання кафедри про рекомендацію до захисту;
- письмовий відгук наукового керівника з характеристикою діяльності студента під час проведення наукового дослідження і визначенням самостійності та рівня виконаної роботи;

- письмові рецензії на магістерську роботу, які містять критичні зауваження та її рекомендацію/відхилення до захисту;
- довідка про впровадження (у випадку магістерського проєкту);
- довідка про автоматизовану перевірку магістерської роботи на унікальність.

Захист магістерської роботи є підставою для присвоєння кваліфікації та підтвердження готовності випускника до професійної діяльності.

Перед захистом курсові та магістерські роботи/проєкти проходять обов'язкову перевірку на унікальність за допомогою спеціалізованих програмних засобів, що використовуються в Університеті. Вносити будь-які зміни або виправлення до тексту курсової та магістерської роботи/проєкту після отримання зазначеної довідки забороняється. Роботи, виконані не самостійно, а також ті, що не пройшли перевірку на наявність/відсутність текстових збігів до захисту не допускаються. Роздрукований примірник захищеної курсової роботи зберігається на випусковій кафедрі упродовж трьох календарних років. Роздрукований та переплетений примірник захищеної магістерської роботи зберігається на випусковій кафедрі упродовж п'яти календарних років.

ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВИХ І МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

У разі схвальної оцінки науковим керівником і рецензентом/ рецензентами, робота подається до захисту. Якщо робота не відповідає вимогам, що ставляться до її виконання, то студент не допускається до захисту, а робота оцінюється «незадовільно».

Захист роботи відбувається у встановлений, відповідно до графіку освітнього процесу, термін, у присутності студентів, комісії, наукового керівника та викладачів кафедри/кафедр Факультету. Виступ студента орієнтовно триває 5-7 хвилин. Під час захисту студент називає тему, мету дослідження, повідомляє план роботи, коротко передає зміст. Особливу увагу при цьому слід звернути на практичну частину роботи, на результати виконання дослідницького завдання та методичні розробки. Захист роботи дозволяє студенту викласти своє розуміння дослідженої проблеми, є свідченням здатності не тільки до наукової роботи, а й самостійної роботи взагалі.

При **оцінюванні** виступу студента беруться до уваги переконливість його тверджень, логічність викладу, мовлення, ґрунтовність відповідей на запитання присутніх і зауваження наукового керівника. За результатами захисту роботи оголошується оцінка, яка заноситься до екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану студента.

Об'єктами оцінювання курсової роботи є якість змісту та захисту роботи. Об'єктами оцінювання магістерської роботи є якість змісту та захисту роботи, а також ступінь самостійності розв'язання поставлених завдань. Об'єктами оцінювання магістерського проєкту є якість змісту та захисту роботи, ступінь самостійності розв'язання поставлених завдань, проєктного рішення, оригінальність та науково-практична доцільність освітнього продукту.

Оцінювання курсових робіт здійснюється за 100-бальною шкалою та відповідною рейтинговою оцінкою:

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) із незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, із можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним опрацюванням навчального матеріалу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного опрацювання матеріалу

Оцінювання курсових та магістерських робіт/проектів здійснюється за 100-бальною шкалою та відповідною рейтинговою оцінкою:

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90–100 балів	Відмінно – високий рівень знань (умінь)/ виконання, з можливими незначними недоліками
B	82–89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь)/ виконання, без суттєвих грубих помилок
C	75–81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь)/ змістовна робота, з незначною кількістю помилок
D	69–74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь)/ виконання, зі значною кількістю недоліків,

		достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60–68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь/ виконання для подальшого навчання або професійної діяльності
F	0-59 балів	Незадовільно – низький рівень знань, недостатній для подальшого навчання або професійної діяльності

Захист курсових робіт оцінюється за такими критеріями*:

*Критерії 1-3 оцінюються науковим керівником;

*Критерії 4-5 - членами комісії.

Критерії оцінювання курсової роботи:		
1	Дотримання структурних, змістових, технічних та граматичних вимог (відповідність змісту обраній темі; доцільність формулювання об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження; наявність посилань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту; відповідність висновків меті та завданням дослідження, коректність оформлення списку використаних джерел).	40 балів
2	Систематичність виконання роботи та своєчасність її подання на перевірку науковому керівнику згідно з планом виконання	10 балів
3	Виявлення самостійності та ініціативності під час виконання курсової роботи, оцінка особистого внеску студента (рівень самостійності у пошуку літератури, підборі методів дослідження, вибірки тощо).	10 балів
4	Відповідність вимогам до курсових робіт	10 балів
5	Чіткість викладу результатів дослідження у доповіді під час захисту курсової роботи	30 балів
Разом		100 балів

Захист магістерських робіт оцінюється за такими критеріями*:

*Критерії 1-4 оцінюються науковим керівником;

*Критерії 5-6 - членами комісії.

Критерії оцінювання магістерської роботи:		
1	Дотримання структурних, змістових, технічних та граматичних вимог (відповідність змісту обраній темі; доцільність формулювання об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження; наявність посилань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту; відповідність висновків меті та завданням дослідження, коректність оформлення списку використаних джерел).	20 балів
2	Виклад теоретичного матеріалу за результатами аналізу, порівняння, узагальнення сучасних психолого- педагогічних досліджень; архівних джерел, першоджерел (для історико- педагогічних досліджень)	20 балів

3	Систематичність виконання роботи та своєчасність її подання на перевірку науковому керівнику згідно з планом виконання	10 балів
4	Організація, проведення, інтерпретація даних та узагальнення експерименту	10 балів
5	Відповідність вимогам до магістерських робіт	10 балів
6	Аргументованість і чіткість викладу результатів дослідження у доповіді під час захисту магістерської роботи	30 балів
Разом		100 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОГО ПРОЄКТУ

1-4 оцінюються науковим керівником;

5-6 - членами комісії.

Критерії оцінювання магістерського проєкту:		
1	Актуальність проєкту, відповідність змісту роботи темі дослідження; оригінальність, обґрунтованість ідеї (новизна)	20 балів
2	Практична значущість освітнього продукту (можливість для широкого використання в практиці)	20 балів
3	Систематичність виконання роботи та своєчасність її подання на перевірку науковому керівнику згідно з планом виконання	10 балів
4	Аналіз методичних та практичних розробок у галузі обраної проблеми	10 балів
5	Чіткий опис результатів реалізації продукту та критеріїв його оцінки	10 балів
6	Презентація та захист проєкту	30 балів
Разом		100 балів

У тих випадках, коли захист курсової роботи визнано незадовільним, студент допускається до повторного захисту після доопрацювання роботи, у терміни, визначені Положенням про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка. У разі отримання незадовільної оцінки під час захисту магістерської роботи/проєкту студент відраховується зі складу студентів за невиконання навчального плану. Виставлена комісією оцінка за захист магістерської роботи є остаточною і апеляції не підлягає. Студент має право на поновлення для складання атестації.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра _____

ТЕМА РОБОТИ

**КУРСОВА РОБОТА
Спеціальність 012 «Дошкільна освіта»**

ПІБ студента, шифр групи

**Науковий керівник: ПІБ,
науковий ступінь, звання**

**Допущено до захисту
Протокол №_від_____
Завідувач кафедри**

КИЇВ – рік

Зразок оформлення титульної сторінки магістерської роботи

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра _____

ТЕМА РОБОТИ

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
Спеціальність 013 «Початкова освіта»

ПІБ студента, шифр групи

Науковий керівник: ПІБ,
науковий ступінь, звання

Допущено до захисту
Протокол №_від_____
Завідувач кафедри

КИЇВ – рік

Зразок оформлення титульної сторінки описової частини магістерської роботи у вигляді проєкту

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

Кафедра _____

ТЕМА ПРОЄКТУ

МАГІСТЕРСЬКИЙ ПРОЄКТ
Спеціальність 013 «Початкова освіта»

ПІБ студента, шифр групи

Науковий керівник: ПІБ,
науковий ступінь, звання

Допущено до захисту
Протокол №_від_____
Завідувач кафедри

КИЇВ – рік

**Зразок оформлення змісту курсової роботи (2 курс) на тему:
«Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів на уроках
читання»**

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1.Сутність і зміст базових понять дослідження	5
2.Особливості розвитку емоційного інтелекту молодших школярів у психологічній і педагогічній літературі.....	8
3. Вивчення впливу ігрових технологій на уроках читання на розвиток емоційного інтелекту молодших школярів.....	14
4.Опис результатів проведеного дослідження	17
ВИСНОВКИ.....	18
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	19
ДОДАТКИ.....	20

**Зразок оформлення змісту курсової роботи (3/4 курс) на тему:
«Розвиток творчої уяви у дітей п'ятого року життя на заняттях з фізкультури»**

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1.Сутність і зміст базових понять дослідження.....	5
2.Аналіз сучасних наукових досліджень і публікацій з проблеми розвитку творчої уяви у дітей п'ятого року життя	9
3.Методика проведення занять з фізкультури для розвитку творчої уяви у дітей п'ятого року життя.....	17
4. Аналіз результатів проведеного дослідження.....	19
ВИСНОВКИ.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24
ДОДАТКИ.....	25

**Зразок оформлення змісту магістерської роботи на тему:
«Організація роботи вчителя з розвитку патріотичного виховання
молодших школярів у взаємодії школи та сім'ї»**

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	7
1.1. Аналіз стану дослідженості проблеми патріотичного виховання молодших школярів в педагогічних дослідженнях	7
1.2. Об'єктивні та суб'єктивні чинники розвитку патріотичного виховання особистості молодшого школяра	20
1.3. Вплив художньої літератури на виховання патріотичних почуттів у молодших школярів	23
Висновки до першого розділу	33
РОЗДІЛ 2. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ «СІМ'Я – ШКОЛА...»	35
2.1. Обґрунтування педагогічних умов розвитку патріотичного виховання молодших школярів	35
2.2. Реалізація взаємодії школи і сім'ї під час педагогічного експерименту	42
2.3. Результати дослідження – експериментальна робота з розвитку патріотичного виховання молодших школярів.....	68
Висновки до другого розділу	74
ВИСНОВКИ.....	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
ДОДАТКИ.....	85

Як оформлювати цитування та посилання на використані джерела

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити *цитати*.

При написанні магістерської роботи необхідно використовувати наукові, науково-методичні, навчально-методичні праці українських та зарубіжних учених, доробки науковців Університету, зокрема представлених у репозиторії.

Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги цитування такі:

- а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання;
- б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту;
- в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело.

У тексті магістерської роботи використовуються як пряме, так і опосередковане цитування (переказ основної ідеї) використаних джерел. Посилання на джерела і авторів є обов'язковим. Використання чужого авторського тексту без посилання на джерело називається плагіатом і карається Законодавством України про інтелектуальну власність.

Як описувати цитату в тексті. Дослівні цитати в тексті — найбільш поширений вид цитування. Якщо здобувач освіти дослівно використав цитату в тексті роботи, то після висловлення необхідно поставити квадратні дужки. У дужках написати порядковий номер використаного джерела, що позначений у загальному Списку використаних джерел, та номер його сторінки, з якої взято цитату. Наприклад: [5, с. 43], де 5 — номер джерела, 43 — номер сторінки.

Висловлення, що цитується, вноситься до тексту роботи в лапках. У випадку, коли за цитату береться повне речення, то воно записується в лапках з обох сторін і починається з великої літери на зразок письмової форми речення з прямою мовою.

Наприклад:

«Головна мета національної дошкільної освіти - створити сприятливі умови для особистісного становлення і творчої самореалізації кожної дитини, формування її життєвої компетентності, розпитку в неї ціннісного ставлення до світу Природи, Культури, Людей, Самої себе» [№ у Списку, № с. цитованого тексту].

Як оформлювати ілюстрації та таблиці

Ілюстрації (фотографії, малюнки, схеми, діаграми, графіки, карти, креслення тощо) розміщуються безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше. На всі ілюстрації мають бути зроблені посилання. Якщо ілюстрація створена не автором магістерської роботи, необхідно дотримуватися вимог чинного законодавства про авторські права.

Номер ілюстрації, її назва та пояснювальні підписи розміщуються послідовно під ілюстрацією з абзацу звичайним шрифтом. Ілюстрації позначаються словом “Рис.” і нумеруються послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка (Рис. 2.1. (перший рисунок другого розділу)).

Наприклад:

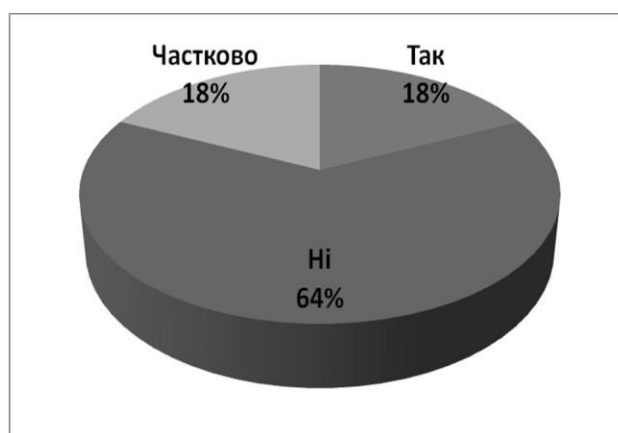

Рис. 2.3. Результати відповідей на питання «Чи повною мірою реалізується індивідуальний підхід до дітей в закладі дошкільної освіти сьогодні?»

Таблиці. Таблицю розташовують безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті магістерської роботи. Нумерація таблиць здійснюється в межах розділу. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, наприклад «Табл. 2.1». Таблиця повинна мати назву, котра розміщується над нею та друкується симетрично до тексту. Назва та слово «Таблиця» починається з великої літери. Наприклад: «На основі аналізу результатів, виокремлювалися два рівні готовності майбутніх вихователів до проектування дидактичних комп'ютерних ігор і вправ за мотиваційним компонентом: достатній і недостатній (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Рівні готовності студентів до проектування комп'ютерних дидактичних ігор та вправ для дітей за мотиваційним компонентом

Рівні	Показники
Достатній	
Недостатній	

Як оформлювати список використаних джерел

Список використаних джерел формується в алфавітному порядку прізвищ перших авторів, або заголовків.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи, міжнародних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць. Зокрема потрібну інформацію можна одержати із таких міждержавних і державних стандартів:

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»;

ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»;

ДСТУ 8302:2015 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікації»;

ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліотечний опис. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполучень, поданих іноземними європейськими мовами. Загальні вимоги та правила».

Зразки оформлення різних джерел***Книга з одним автором:***

Дробот О. В. Професійна свідомість керівника: навч. посіб. Київ: Талком, 2016. 340 с.

Книга з двома і більше авторами:

Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності: монографія. Харків: ХНПУ, 2015. 338 с.

Збірники:

Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с.

Словники:

Короткий тестологічний словник-довідник / [упоряд. Л. Т. Коваленко]. Київ : Грамота, 2008. 160 с. (Серія «Словник»),

Законодавчі та нормативні документи:

Про видавничу справу: Закон України від 05.06.1997 № 318/97-ВР. Київ: Парламентське видавництво, 2015. 24 с.

Дисертації:

Ваганова Н. А. Розуміння старшими дошкільниками нової інформації у вербальній і візуальній формах: дис. на здобуття наук, ступеня канд. психол. наук: 19.00.07. / Іванова Олена Іванівна. Київ, 2018. 200 с.

Частина книги, періодичного, продовжуваного видання:

Москаленко В. В. Ігрова підліткова група як форма входження особистості в культуру суспільства на підлітковій стадії соціалізації (в світлі ідей Г. С. Костюка). *Розвиток ідей Г. С. Костюка в сучасних психологічних дослідженнях*: наук. записки Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України Київ: ЛАТ «Певтес», 2015. Вип. 20, Ч. 2. С. 82-92.

Електронні носії:

Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: <http://www.nas.gov.ua/publications> (дата звернення: 19.02.2021).

Як оформлювати додатки

Зміст додатків складають схеми, таблиці, рисунки, опис навчальних планів, програм, що уточнюють, ілюструють, підтверджують окремі вагомі положення магістерського дослідження, однак не були вміщені до тексту основної частини.

Додатки оформлюються як продовження магістерської роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи у порядку їх викладу та посилань у тексті магістерської роботи.

Якщо додатки оформлюються на наступних сторінках магістерської роботи, кожен з них починають з нової сторінки, їм дають заголовки, надруковані угорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток А». Наступні додатки позначаються великими літерами української абетки за виключенням (Г, И, І, Ї, Й, З, О, Б).

У магістерській роботі доцільно використовувати такі види додатків:

- зразки дитячих малюнків і творів;
- копії звітів, навчальних планів, навчальних і робочих програм, документів про освіту;
- опитувальні аркуші;
- тексти тестів;
- фотографії тощо.

У додатки виносяться лише ті матеріали, на які є посилання в основному тексті.